

tot probablement poc antic (des que, en la part principal, Altea ha tornat a ser vora mar): és lògic en sentit històrico-geogràfic que primitivament fos el nom del port o sector coster, conegut pels navegants.

Més aviat, potser, podríem pensar que provingués de l'acc. 'alt, elevat', que és també cèltica, no sols itàlica (*altus*), pensant llavors en l'abrupta rostària de la Serra de Bèrnia, dels pendents de la qual ha despès *Altea* en tots temps.

Però és clar que això ha de restar ara i sempre com una vaga conjectura. Només hi ha certitud en la conclusió: pre-romà hispànic, i probablement relacionat amb l'homònim de la serrallada ibèrica.

1 ? En aquest, imprimeix «Attea (Altea)». Però cal verificar. — 2 Res que s'hi acosti en àrab real: es devia fer un embull entre *ṭabībīya* l'art del *tabīb* o metge, i *dāūd* 'droga, medicament' (en pl. *'adūīya*). Tampoc hi ha base per creure que vingui d'algun NP moro com *Tāya*, nom de dona a Algèria, però aquest deu ser nom indígena (bereber etc.) car no li sé cap arrel aràbiga, ni existeix tal arrel en l'antroponímia d'Àràbia (Hess, p. 14). — 3 S'ha cregut que *Alcarria* és un descendent arabitzat de *OLCADIA*. Si és així la marxa dels cartaginesos s'entendria: des de Saguntum i del celtibèric Segobriga (Sogorb), havia de travessar els olcades per anar contra els vacceus. 4 En aquest mateix treball caigué en la ingenuïtat de declarar ibèrics arabismes palesos com *Aldaia*, *Alboraia* i *Alborea*. I quant a Altea, també hi ha un poc de contradicció dins el seu treball car a la p. 82 declara que el nostre *Altea* és pre-romà, però no en -AIA com havia dit, sinó -EIA. Que l'Altea valenciana dugués ja en temps romans el nom d'*Althaea* s'ha admès molt generalment: així es pot veure en mapes divulgadors de la geografia antiga. Però és clar que són obres de poca autoritat. *Ἀλθαία* com la plaça més forta dels *Ἰολκαδῆες* en Polibi, § 135 (cf. ed. G. Budé, pp. 46, 47, 50).

Alteió, Altelló, Altrilló, V. Altaió (s. v. *ALT*)

ALTÉS

Poble del municipi de Bassella (Segre Mitjà).

PRON. MOD. *altés* Cardona (1920), id. *Alinyà* (1957); la gent popular dels pobles circumdants ho pronuncien amb è oberta, i com sol passar en noms d'aquesta forma, prenent la inicial per article, diuen, p. ex., «(tal partida) ja és *del tés*» Bassella (1956), «lo camí *del tés*» Oliana —el que va cap al S. des de Sant Jaume Vell; i a la resta de l'enq. de Bassella sento molt sovint *altés* sencer i junt (XVIII, 42.7, 53). El timbre d'aquesta vocal és molt rellevant per a l'origen: car si bé tots aquests pobles són ja del cat. occid., la isoglosa $\xi > \epsilon$ sobreix dels límits del cat. or./occid. també en aquesta zona, fent-hi una punta que arriba fins al Segre per la zona Ponts-Oliana, incloent-hi tota la vall de la Ribera Salada (ja no, però, l'Urgellet, inclòs Alinyà, que és uns 20 k. NNE. d'Altés): per tant l'ètimon havia de tenir ξ i no pas ϵ ni *AI*.

DOC. ANT. Resumint les dades, posarem en quatre llistetes els anys (a dues columnes de dos pisos), de les inicials un poc diferents, posant en negretes aquelles que es refereixen al riu, i deixant-ho sense negretes, en els altres, de la població:

<i>Auot-</i>	<i>Aot-</i>
839, 957 , 1021 , 1033, 1051 , 1060 , 1078	1035 , 1052 , 1061 , 1151
<i>Aut-</i>	<i>Alt-</i>
1025 , 1026 , 1031 , 1049 , 1073 , 1094, 1097 , 1165, 1176, 1262	1178, 1234 , 1359

Reprenem ara, citant:

Auotense 839, citat en l'Acte de Consagració de la *SdUrg.*, amb variant *Autes* en el Capbreu del Cartulari, i *Aothes* en la còpia del S. XII (va després de *Valle Hando* i *Uliana*, i abans de *Madrona* i *Caboet*).

«alveo *Avotes*» (com denominació de la Rib. Salada), a. 957 afr. de Timoneda (Arx. de Sols.); «et de circi in ipsa villa de Sarannana et de meridie in rivo de *Autes*» a. 1025 (Baratu, *C. Trespunts* I, 8.14); «in rivo *Autes*» 1025 (Serra V., *BCEC* 1909, 66); «rivo *Autes*» 1026, afr. de Salsa; «infra fines---de Timoneda---afr. or. in Nard, mer. Turrezçola, occ. in alveo *Autes*, circ. ---» 1031 (Arx. Sols.); «*Avotes*» afr. O. de Timoneda 1033 (Arx. Sols.); «in flumine *Aotes*» (Arx. Solsona) 1035; «in flumine *Aotes*» 1035, afr. de La Llana (Arx. Sols.); també de La Llana en dos docs. de 1049; «te. de Timoneda --- de Laturci, mer. rivo de Riardo, occ. alveo *Auotes*» 1057 (Arx. Sols.); «rivo *Autes*» i «fluviu *Autes*» en docs. de 1073, afr. La Vansa i Ceuró (Arx. Sols.); «in Uliana vel de *Autes*» orig. 1094 (Serra V., id. 21); «term. --- de *Autes*», afr. d'Ugern 1094 (Arx. Sols.); «in Uliana vel de *Autes*» afr. d'un que afr. amb *Madrona* 1094 (Arx. Sols.); «in rivo d'*Autes*» 1097 (Serra V., *BCEC* 1909, 111); «eccl. Sti. Petri de castro az *Autés*» 1118 (Serra, p. 69); «Raimundi, archidiaconi de *Autbes*» 1176 (Valls Tab., *Andorra*, 395); «castro ad *Altes* --- term. de *Altes*» 1178 (Serra, pp. 69, 70); «castrum de *Altés* --- *Adtes*», «castrum d'*Autes*» 1228 i 1262 (Serra, 70, 71); «castrum de *Autes*» 1262 (ib., p. 71); «flumine de *Altes*» 1234 (ib., p. 65).

En fi acabem amb altres dades que tenim sense context, amb el nom isolat. *Autes* 1049; *Avotes* 1061; *Aotes* 1061 (Arx. Sols.); *Autes* princ. S. XII i 1063 (*GGC*, 590); *Aotes* 1151 (Kehr, *Papsturk.* 329); *Autbes* 1165 (Alart, *Priv.* 47); *Autes* 1180 (Kehr, p. 498); *Altes* 1359 (*CoDoACA* XII, 91).

Que l'*ETIM.* és pre-romana és segur i fins evident; però per concretar més, hem d'examinar de primer els parònims i noms connexos que li hem trobat.

RIUTÉS, llogaret cerdà, de la Vall de Querol, avui agr. a La Tor).

PRON. MOD. *riutés* a Urtx, Ger i Isòvol (1935), i a diversos pobles de la seva vall (1961); *riutés* Guils (1935) (ix, 1228, 103, 110, 136). Encara que tant